

משום דמוגרם גריסין, ששגורות פרשיות אלו בפי הכל⁶⁷.

שנינו במשנתינו: היתה כתובה בסם כו'.

ומבארין מאי ניהו הני מילי:

סם — סמא הוא [זרניך. רש"י].

סקרא — אמר רבה בר בר חנה: סקרתא שמה. והוא צבע אדום שצובעין בו תריסין.

קומום — היינו קומא, שרף אילן.

קנקנתום — חרתא דאושכפי, סם שצובעין בו מנעלים שחורין.

דיפתרא — דמליח וקמיה במים, ולא עפיין, שאינו מעובד בעפצים.

נייר — מחקא, מין עשבים, ועשוי על ידי דבק.

שנינו במשנתנו: עד שתהא כתובה אשורית.

מנלן?

דכתיב: "ככתבם וכזמנם", דהיינו שתהא כתובה כפי שהיתה כתובה בזמנם, שהיתה כתובה אשורית.

שנינו במשנתנו: עד שתהא כתובה וכו' על הספר ובדיו וכו'.

מנלן?

אתיא "כתיבה" — "כתיבה"⁶⁸. כתיב הכא: "ותכתב אסתר המלכה"⁶⁹. וכתוב התם: "ויאמר להם ברוך מפיו יקרא אלי את כל הדברים האלה ואני כותב על הספר בדיו".

מתניתין:

בן עיר⁷⁰, שזמנו לקרות את המגילה ב"ד,

במיושרין אצלו אסור, מ"מ בכה"ג שרי. ועיי' במחבר [ל"ב כ"ט], שכתב, דהיינו דווקא אם באמת שגורות בפיו, אבל אם לא, צריך לכתוב מתוך הכתב. והביא המ"ב [ס"ק קל"ד], שהב"ח כתב, דמ"מ מצוה מן המובחר לכתוב בכל גווני מתוך הכתב.

68. כתב הריטב"א, דהאי דלא ילפינן לה מדנקראת המגילה "ספר", היינו משום שנקראת גם "אגרת".

69. בקסת הסופר [סי' כ"ח] נסתפק אי אשה כשרה לכתוב את המגילה. ובלשכת הסופר [שם] הביא מהכא ראייה, שיכולה לכתוב את המגילה. דהא מדכתיב "ותכתב אסתר המלכה" — מוכחין דבעינן שיהא בספר ובדיו! [והכי נמי איתא בפמ"ג ב"מ"ז סי' תרצ"א סק"ב].

אמנם בספר מקראי קודש — דחה את

אגרת] ועוד ראשונים, מאי איריא דבעינן שרטוט משום הלכה למשה מסיני, תיפוק ליה, דבלאו הכי אסור לכתוב שום פסוק בלא שרטוט, כדאיתא במס' גיטין [ו' ע"ב]?! ועיי"ש מה שתירצו.

ורעק"א [בתשובות סי' נ'] כתב, דאפשר ליישב לפי מה שהסתפק המרדכי בהלכות קטנות, אי מהני שרטוט בבדיל וכדומה, שאינו מתקיים, או דבעינן דווקא שרטוט המתקיים. וסיים: "וקצת משמע, דבעי גומא וחריץ".

א"כ, אפשר לומר, דהא דאין כותבין פסוק בלא שרטוט, היינו כדי שיהא מיושר, ומהני לזה שרטוט בבדיל, דמה בכך שימחק אח"כ השרטוט? אבל במזוזה, דמדינא בעינן שרטוט בעצמותו, בעינן שיהא השרטוט מתקיים.

67. ובאור זרוע הוסיף, דלהכי הוי כמו כותב מתוך הכתב. וא"כ, אף לרב חסדא, דסבר דאף